

Od 1972 roku ONZ-owska agenda do spraw oświaty, nauki i kultury, czyli UNESCO, umieszcza na specjalnej liście dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego skarby kultury, nauki i środowiska, które ludzkość winna chronić w sposób szczególny. Lista ta jest powszechnie nazywana listą światowego dziedzictwa UNESCO i zawiera 690 pozycji, z czego 138 ma charakter przyrodniczy. Od 1997 roku Gdańsk stara się o umieszczenie swoich zabytków w tym prestiżowym spisie.

● Kalwaria Zebrzydowska - architektura i park krajobrazowy - 1999

W ostatnich miesiącach dyrektor generalny UNESCO Koichiro Matsuura zapowiedział w Paryżu zamiar umieszczenia na liście 19 pierwszych dzieł określonych jako "ustne i niematerialne", stwierdzając tym samym, że na liście światowego dziedzictwa mogą się znaleźć "obiekty", których rangi i znaczenia nie da się określić w wymiarze wyłącznie materialnym. Spośród tych dzieł wymienić można najstarszą chińską operę Kunqu, śpiewa-

miasta po II wojnie światowej. Niestety, wniosek został cofnięty na posiedzeniu Komitetu Wykonawczego ICOMOS w marcu 1998 roku. Głównym argumentem ICOMOSU był "brak autentyczności substancji historycznej". Komitet, wg prof. Tomaszewskiego, wykazał się nierzetelnością stwierdzając, że wpisanie Warszawy na listę światowego dziedzictwa miało być opatrzone klauzulą, że już więcej nie będą wpisywane zespoły staromiejskie, które są odbudowane. Taka klauzula, jak wykazano przy pomocy prof. Krzysztofa Pawłowskiego, nigdy nie istniała.

GDAŃSK STARA SIĘ O WPISANIE NA LISTĘ UNESCO

Polska podpisała Konwencję UNESCO o Światowym Dziedzictwie w 1976 roku i od tej pory może pochwalić się pokazną listą obiektów i reliktyw, które uznane zostały za szczególnie cenne ze względu na swój unikatowy charakter.

Na listę światowego dziedzictwa UNESCO dotychczas zostały wpisane:

- historyczne centrum Krakowa - Wawel, Stare Miasto - 1978
- kopalnia soli Wieliczka - 1978
- obóz koncentracyjny Auschwitz - 1979
- Puszcza Białowieska /Polska, Białoruś/ - 1979, 1992
- zespół Starego Miasta - Warszawa - 1980
- Zamość - renesansowe założenie urbanistyczne - 1992
- średniowieczne centrum Torunia - 1997
- Zamek Krzyżacki w Malborku - 1997

ne opowieści Hudhud ludu Ifuago z Filipin, średniowieczne misterium z hiszpańskiego Elche czy wreszcie tradycję ludu Zapara /Peru i Ekwador/.

Z okazji przypadającego w 1997 roku tysiąclecia Gdańska, został złożony wniosek do Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO o umieszczeniu Gdańska na liście.

Osobą, która osobiście bardzo mocno zaangażowała się w proces aplikacyjny Gdańska, był profesor Andrzej Tomaszewski z Warszawy. Piastując urząd Generalnego Konserwatora Zabytków i działając w imieniu rządu polskiego zgłosił kandydaturę Gdańska i nadzorował opracowanie koniecznej dokumentacji. Recenzent wniosku, dr Marieta Jonsson ze Szwecji, w bardzo szczegółowym studium nie tylko opiniowała wniosek pozytywnie, ale też zaproponowała najwyższe kryterium wpisu, ze względu na wyjątkowy charakter odbudowy

Po interwencji prof. Andrzeja Tomaszewskiego, Biuro Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO nie uznało wniosku ICOMOS-u o odrzucenie kandydatury Gdańska. W czerwcu 1998 roku poproszono o przygotowanie dodatkowej dokumentacji wyjaśniającej i uzupełniającej już istniejące materiały o Gdańsku. Komitet poruszył kilka kwestii, m. in. brak aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego Głównego i Starego Miasta.

W grudniu 1998 roku, na posiedzeniu plenarnym Komitetu Światowego Dziedzictwa kandydatura Gdańska nie została odrzucona, ale powtórnie poproszono o uzupełnienie dokumentacji.

Gdańska aplikacja podnosi przede wszystkim wagę wartości niematerialnych, takich jak trwałość struktury miasta, wielokulturowość, związki z Hanzą, które same w sobie mogą stanowić trwałą wartość godną ochrony i zachowania.